

підрозділів щодо зовнішнього економічного середовища, попередити про можливі проблеми в майбутньому. Наприклад, отримавши інформацію про нестачу грошових коштів протягом певного періоду (наприклад, літніх місяців) для забезпечення поточної діяльності на підставі даних відповідного бюджету керівництво заздалегідь має можливості запобігти негативним тенденціям або шляхом скорочення витрат на цей період, або залучивши додаткове фінансування;

Доцільно зазначити, що види, склад та структуру бюджетів підприємство обирає самостійно залежно від типу внутрішньої організації, профілю та видів діяльності, спеціалізації, розміру, етапу життєвого циклу, особливостей середовища функціонування, стадії впровадження та застосування бюджетної системи та інших чинників.

Бюджет підприємства (установи, організації) – це внутрішній документ, представлений у формі розпису видатків або доходів об'єкту бюджетування (підприємства, підрозділу, центру відповідальності), що складається на певний період шляхом багатоваріантного аналізу діяльності підприємства.

Результатом бюджетування є отримані методи менеджменту (різноманітні бюджети, положення про бюджетний комітет, бюджетний регламент, положення про стимулювання працівників за виконання бюджетних показників тощо), які після трансформації в управлінські рішення стають способами впливу керуючої системи підприємства на керувану.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белоусова І. Управлінський облік на підприємстві // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 5. – С. 23.
2. Вініченко М.М. Визначення цільової функції бюджетування // Фінанси України. – 2005. – № 6. – С. 119- 124.

Владислав Баранов,

студент 5 курсу

гуманітарно-економічного факультету

Науковий керівник: **М. П. Гриценко,**

к. екон. н., доцент (БДПУ)

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Актуальність теми. Сучасний фінансовий механізм комерційних банків повинен забезпечувати оптимальне співвідношення прибутковості та ризику, сприяючи гармонізації власних інтересів і потреб суб'єктів господарювання, що характеризуються активним попитом на інвестиції. Як у світовій, так і у вітчизняній практиці потужним джерелом інвестицій є фінансові ресурси банківської системи, від ефективного використання яких значною мірою залежить успіх соціально-економічного розвитку держави загалом. З огляду на гостру потребу учасників ринку в інвестиційних коштах перспективним джерелом прибутків банку є надходження від довгострокових вкладів, ефективність реалізації яких повинна

забезпечуватись відповідним фінансовим механізмом. Саме фінансовий механізм інвестиційної діяльності комерційних банків є такою системою економічних відносин, яка повинна забезпечити національну економіку інвестиційними ресурсами шляхом фінансування довгострокових вкладень, контролю за їх реалізацією та аналізу отриманих результатів, він виступає ключовою детермінантою.

Мета дослідження. Визначити економічну категорію «фінансовий механізм інвестиційної діяльності комерційних банків» та розробити рекомендацій щодо його функціонування у вітчизняних комерційних банках для підвищення ефективності їх інвестиційних операцій процесів в Україні.

Аналіз останніх наукових досліджень у сфері інвестиційної діяльності комерційних банків досліджуються у працях українських вчених: О. Бутенко, З.М. Васильченко, Н.О. Дорошенко, К.І. Старовойт, М.І. Савлука. Вагоме місце у дослідженні методів здійснення довгострокових вкладень банками займають праці західних вчених: М. Гордона, Ф. Ліста, Р. Міллера, В. Шарпа та інших.

Сутність дослідження. Фінансовий механізм інвестиційної діяльності комерційного банку – система економічних відносин, що формується під впливом фінансової політики банківської установи, економічних, правових, нормативних та інформаційних чинників і забезпечує здійснення довгострокових вкладень банку шляхом застосування відповідних форм, методів, інструментів та важелів [5, с. 69-73].

Виокремимо дві групи чинників, що впливають на фінансовий механізм інвестиційної діяльності комерційного банку: зовнішні та внутрішні. Внутрішні чинники пов'язані із формуванням фінансової політики банку та економічної специфіки його діяльності. Зовнішні чинники поділяються на: державні (політичний, законодавчий, інвестиційно-стратегічний), ринкові (конкуренція, попит і пропозиція капіталу, ціновий фактор), соціальні (мотивації індивіда як інвестора чи позичальника; мотивації прийняття рішень про інвестування), а також інформаційний, часовий фактори та фактор ризику.

Проаналізувавши систему законодавчо-нормативних важелів впливу на інвестиційну діяльність банків, виділимо дві групи регулюючих актів, які певною мірою впливають на дану сферу діяльності. Перша група представлена загальними законами, що регулюють діяльність банківської системи, нормативними актами Національного банку України, які визначають фінансові та організаційні можливості банків щодо їх участі в певному сегменті інвестиційного ринку. Друга група сформована Указами Президента та Постановами Уряду, концепціями, програмами тощо, які визначають загальні засади інвестиційної політики держави на різні періоди її реалізації з акцентуванням завдань окремих учасників інвестиційного ринку, у т. ч. і банків. Сформульовані у таких документах напрями та завдання розвитку інвестиційного ринку можуть слугувати орієнтирами для банків у частині розробки власних стратегій поведінки у певному сегменті ринку [5, с. 69-73].

Ефективний фінансовий механізм сприяє збалансуванню інвестиційної політики банку, що дозволяє йому реалізувати власні

інтереси та максимально враховувати потреби суб'єктів господарювання в інвестиційних ресурсах.

Зазначимо, що кошти, які знаходяться у розпорядженні банку, класифікуються за прогнозованістю динаміки їх формування і поділяються на постійні, стабільні і некеровані; їх співвідношення впливають на ефективність здійснення банком інвестиційної діяльності, яка значною мірою визначається двома головними чинниками: стабільністю ресурсів та ціною їх залучення і запозичення. Поточні пасиви можуть давати якісно нові можливості для розміщення цих коштів у строкові активи при застосуванні методу трансформування, який полягає у наступному: при нормальній роботі банку поточні пасиви в сукупності створюють постійну незнижувану частину коштів, яка використовується ними як стабільна складова ресурсів.

Поточні кошти становлять вагомую частину банківських ресурсів загалом. За даними Національного банку України, з 2014 по 2017 рр. поточні кошти суб'єктів господарювання складали в середньому 50-60 % сумарних коштів банку – це становить приблизно 1/6 усіх зобов'язань банків, що більше у понад 5 разів від зобов'язань по міжбанківському ринку. Водночас, поточні кошти фізичних осіб становлять лише 1/12 усіх банківських зобов'язань, що у 2,6 раза більше зобов'язань по міжбанківському ринку [1, с. 83].

Поточні пасиви можливо використати як керовані ресурси за умови збереження стабільної клієнтської бази банку та стійких оборотів на поточних рахунках клієнтів.

Окремою ланкою у механізмі залучення інвестиційних коштів слід виділити цільові джерела ресурсів, що використовуються для виконання певних інвестиційних проектів. Такими джерелами можуть бути: кошти інших банків; кошти міжнародних фінансових організацій; державне фінансування; цінні папери власного боргу. Відповідно практиці зарубіжних і можливості вітчизняних банків щодо формування інвестиційних ресурсів через емісію цінних паперів, даний метод можна визначити як спосіб перетворення боргових зобов'язань у ліквідні інструменти фондового ринку, що є надійним способом одержання відносно недорогих коштів, диверсифікації джерел фінансування, перерозподілу ризиків і збільшення ліквідності банку. До переваг даного методу можна віднести також і те, що вона є одним із способів поліпшення нормативів адекватності капіталу і зменшення обсягів коштів, що підлягають резервуванню.

У зобов'язаннях банків перелічені джерела коштів відображаються як кошти, залучені на міжбанківському ринку; саме ці ресурси не знайшли достатнього застосування порівняно з іншими джерелами пасивів, а їх частка відносно не велика від усіх зобов'язань банків (приблизно 3-5 %).

Стосовно динаміки джерел формування банківських пасивів на фінансовому ринку України можна стверджувати, що механізм залучення коштів характеризується недостатньою диверсифікацією їх джерел, низькою оцінкою потенціалу поточної складової банківських зобов'язань та недостатнім використанням можливостей міжбанківського ринку.

Покращення даної ситуації можливе за рахунок створення сприятливих умов залучення та розміщення коштів на фондовому ринку України.

Частка довгострокових міжбанківських залучень, які можуть бути розцінені як цільові інвестиційні кошти (кошти інших банків, кошти міжнародних фінансових організацій, цінні папери власного боргу), станом на 01.01.2013 р. складала у середньому 1-1,2 % усіх міжбанківських запозичень, і не спостерігалось жодної динаміки щодо зміни цього співвідношення. Це свідчить про низький інвестиційний розвиток національної економіки та потребу в інвестиціях, що також вимагає від банків збільшення питомої ваги у зобов'язаннях міжбанківських запозичень та інвестування їх у розвиток економіки України, що дасть можливість збільшити частку коштів суб'єктів господарювання у своїх пасивах [1, с. 83].

Основними інструментами, за допомогою яких банки можуть здійснювати довгострокові вкладення слід визначити фондові (операції на ринку цінних паперів) та кредитні (довгострокове інвестиційне кредитування, проектне фінансування).

Висновок. Фінансовий механізм інвестиційної діяльності комерційних банків як системи економічних відносин, що формується під впливом фінансової політики банківської установи, економічного, правового, нормативного та інформаційного чинників та забезпечує здійснення довгострокових вкладень банку шляхом застосування певних форм, методів, інструментів і важелів.

Основними інструментами, за допомогою яких банки можуть здійснювати довгострокові вкладення, є фондові та кредитні. Банки переважно утримують портфелі торговий та на продаж, використовуючи такі фондові інструменти як облігації. Сучасний фондовий ринок України не забезпечує належних умов для активізації інвестиційної діяльності комерційних банків. Необхідним є застосування комплексного підходу банківської системи та держави, який повинен забезпечити збільшення капіталізації фондового ринку, організоване здійснення торгівлі цінними паперами, прозорість приватизаційних процесів та укладання угод на фондовому ринку, спрощення механізму емісії цінних паперів.

Удосконалення фінансового механізму інвестиційної діяльності комерційних банків полягає у здійсненні довгострокових вкладень за допомогою інститутів спільного інвестування; банки можуть вкладати кошти у компанії такого типу, співпрацюючи з ними на постійній основі, реалізовувати окремі проекти, створювати дочірні компанії. На сьогодні існує можливість використання банком елементів механізму діяльності промислово-фінансової групи. Досягнення позитивного ефекту має забезпечуватися за рахунок розширення функцій банку у діяльності групи: інвестиційної, портфельної, операційної, консалтингової.

Також слід відзначити ефективність використання у фінансовому механізмі інвестиційної діяльності комерційних банків методів венчурного інвестування: такий спосіб інвестиційної діяльності банку тісно переплітається із проектним фінансуванням, здійснюючи яке банківський управлінський апарат може залучати до реалізації венчурні компанії (інвестиційні фонди, компанії з управління активами) з метою реалізації

інвестицій в інновації. Банки можуть інвестувати кошти у компанії такого типу, співпрацюючи з ними на постійній основі: реалізовувати окремі проекти, створювати власні інститути спільного інвестування та компанії з управління активами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бутенко О. Роль іноземних банків у формуванні інноваційних національних банківських систем / О. Бутенко // Банківська справа. – 2018. – № 1. – С. 83.
2. Дорошенко Н.О. Теоретико-ігрова модель вибору структури портфеля в умовах розмаїття інформаційних ситуації / Н.О. Дорошенко // Вісник ХНУ ім. Каразіна. – 2010. – № 634. – С. 136-140.
3. Деревко О. Шляхи підвищення рівня капіталізації банківського сектору / О. Деревко // Банківська справа. – 2009. – №1. – С. 76-83.
4. Кириченко О. Діяльність українських інвестиційних банків // О. Кириченко / Банківська справа. – 2009. – №2. – С. 57.
5. Старовойт К. І. Організаційні моделі оптимізації фінансового механізму інвестиційної діяльності комерційного банку / К.І. Старовойт // Формування ринкових відносин в Україні : Збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 5 (72). – С. 69-73.

Любов Варвенюк,
студентка 4 курсу
гуманітарно-економічного факультету
Наук. керівник: **О.В. Задворна,**
ст. викладач (БДПУ)

ОПЛАТА ПРАЦІ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Організація оплати праці – одна з ключових проблем у сучасному підприємстві. На всіх етапах розвитку економіки заробітна плата була одним із головних чинників, що забезпечують ефективну систему матеріального стимулювання працівників та формують мотиваційний механізм трудової активності. Оплата праці є основним інструментом підвищення ефективності праці працівників, що і визначає актуальність даної роботи. [2, с. 142].

Метою даного дослідження є висвітлення теоретичних аспектів сучасних проблем організації оплати праці на підприємствах.

Для досягнення мети було поставлено такі задачі – визначити сутність та основні завдання заробітної плати; розглянути основні напрями роботи з організації оплати праці; визначити шляхи удосконалення організації праці.

Теоретичним і практичним питанням розгляду проблем оплати праці та її вдосконалення присвячено праці багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених таких як : Богині Д. П., Новикова В.М., Закаблук Г. О., Губіна К. Г., Долюка А.К. Грішнова О.А. та багатьох інших дослідників.

Заробітна плата – одна з найскладніших економічних категорій і одне з найважливіших соціально-економічних явищ. Оскільки вона, з